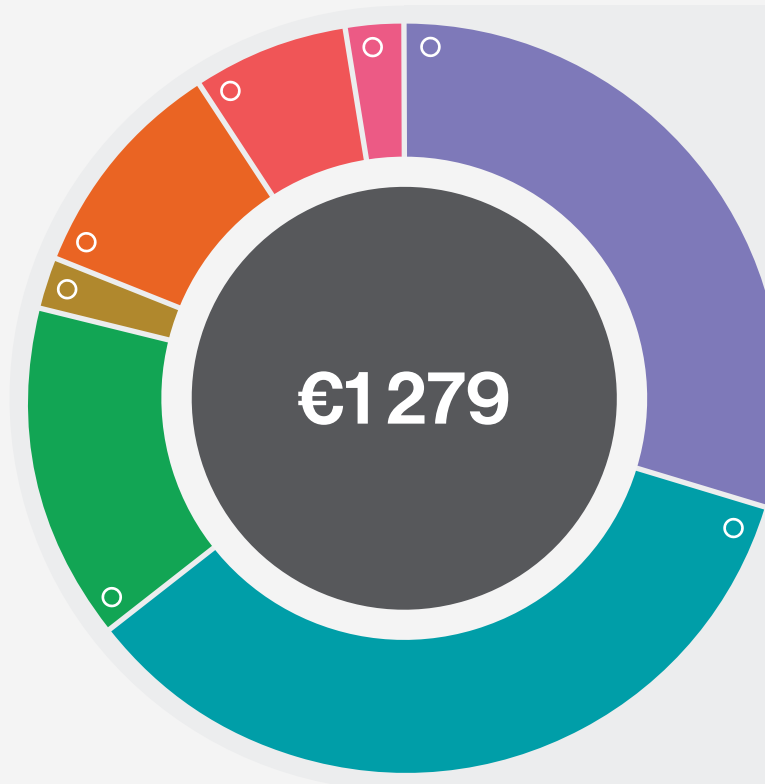

Eiropas zaļā kursa finansēšana

Rokasgrāmata, kā ES klimata fondiem likt
darboties cilvēku labā

Jaunais ES budžets

JAUNĀ DAUDZGADU FINANŠU SHĒMA 2021.–2027.

Miljardos eiro, 2018. gada cenas.

DABAS RESURSI UN VIDE
– € 356,4

KOHĒZIJA UN VĒRTĪBAS
– € 377,8

VIENOTĀIS TIRGUS, INOVĀCIJAS UN DIGITALIZĀCIJA
– € 132,8

DROŠĪBA UN AIZSARDZĪBA
– € 13,2

KAIMINATTIECĪBAS UN PASAULE
– € 98,4

EIROPAS PUBLISKĀ PĀRVALDE
– € 73,1

MIGRĀCIJA UN ROBEŽU PĀRVALDE
– € 22,7

Eiropas Savienībai ir pašai savs ilgtermiņa budžets, kas katru gadu sastāv no apmēram **180 miljardiem eiro**.

Šo budžetu apspriež reizi septiņos gados un sauc par daudzgadu finanšu shēmu jeb **DFS**. Pašreizējā shēma ilgs līdz 2020. gada beigām, un jau ir sākušās diskusijas par vairāk nekā triljona eiro finansējumu no 2021. līdz 2027. gadam.

Lai gan tā var šķist liela nauda, DFS atbalsta **500 miljonus eiro piešu un 27 valstis, tā ietver astoņas dažādas prioritātes, sākot ar ekonomikas attīstību, lauksaimniecības politiku un beidzot ar drošību un aizsardzību.**

Katra dalībvalsts veic iemaksas ES budžetā proporcionāli savam iekšzemes kopproduktam (IKP). Par šo proporciju noris asi strīdi: dažas valstis negrib iemaksāt vairāk par 1 % no IKP, bet citas vēlas, lai kolektīvais ieguldījums būtu vēl augstāks. Īpaši strīdīgs ir kohēzijas politikas finansējuma apjoms, kam ir liela nozīme daudzās Centrālās, Dienvidu un Austrumeiropas valstīs. Šo diskusiju gaitu turpmāk iespaidos Covid-19 krīze un ar to saistītie pasākumi, kam jāstimulē Eiropas ekonomika.

Visi skaitļi šajā publikācijā izteikti 2018. gada cenās, balstoties uz Eiropadomes 2020. gada 21. jūlija secinājumiem. Šie ir 2020. gada septembrī aktuālie dati.

ES budžets un klimats

Kas ir nākamās paaudzes ES?

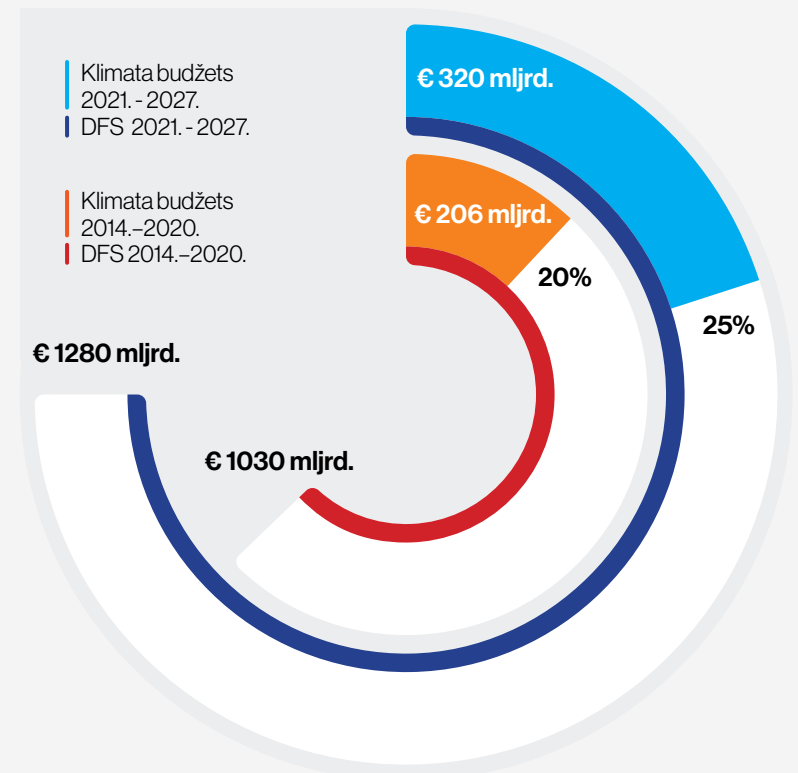
2020. gada maijā EK izteica priekšlikumu kā atbildi uz Covid-19 pandēmiju veidot Nākamās paaudzes ES (Next Generation EU) ekonomikas atveseļošanas pasākumu kopumu. Tas mazinās pandēmijas ietekmi uz ekonomiku, pievienojot 750 miljardus eiro jau esošajai septiņu gadu shēmai un tā izveidojot kopējo ES budžetu 1,82 triljonu eiro apmērā. Paketē cita starpā iekļauti šādi instrumenti:

- atveseļošanās un izturētspējas mehānisms – 671 miljardi eiro piešķirumos un aizdevumos dalībvalstīm;
- REACT-EU, papildu 47.5 miljardi eiro pašreizējām kohēzijas politikas programmām;
- papildu 10 miljardi eiro Taisnīgas pārejas fondam.

EK apsola nodrošināt principu “nenodarīt kaitējumu”, atbalstot zaļu, ilgtspējīgu un iekļaujošu ekonomikas izaugsmi un atveseļošanu, taču sīkāk nepasaka, kā šo principu īstenot.
not specify how to enforce this principle.

ES ir vērienīgi klimata un enerģijas mērķi 2030. gadam, un tagad tā ir apņēmusies līdz 2050. gadam sasniegt klimatneitralitāti. Lai īstenotu šos mērķus, kas ir daļa no Eiropas zaļā kursa – Eiropas Komisijas (EK) jaunās pamatiniciatīvas – būs nepieciešami milzīgi ieguldījumi klimata jomas pasākumos, vienlaikus pavisam izbeidzot finansēt fosilo kurināmo.

ES ir nospraudusi mērķi pēc 2020. gada iztērēt 30 % (322 miljardus eiro) no sava ilgtermiņa budžeta darbībām klimata jomā. Salīdzinājumā ar pašreizējo budžetu tas ir pieaugums par 10 %. Tomēr, lai izvairītos no klimata katastrofas, ar šo daudzumu vien nepietiks: visam ES budžetam jābūt saskaņotam ar Parīzes nolīgumu tajā jomā, ko sauc par budžeta “klimatgatavību”.

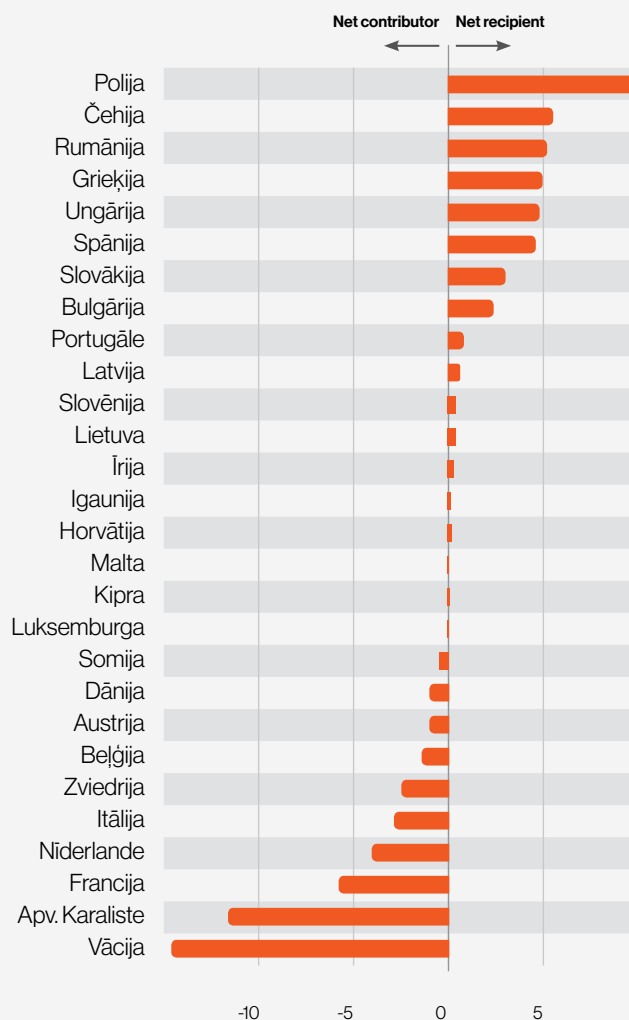

ES budžets un dalībvalstis

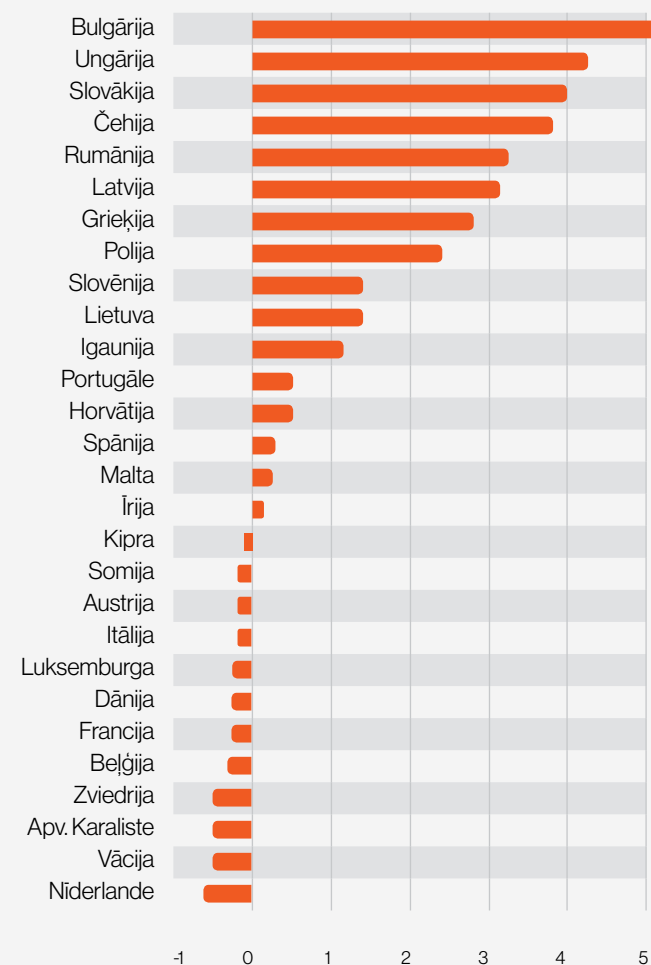
Dalībvalstis, kas ir neto maksātājas (tās, kas iemaksā vairāk, nekā saņem), bieži žēlojas, ka neto saņēmējas (tās, kas saņem vairāk, nekā iegulda) gūst netaisnīgu labumu no kopējā ES budžeta. Tomēr šis stāsts patiesībā ir pretrunā ES makroekonomiskajai realitātei, jo rietumu uzņēmumu ieguldījumi Austrumeiropā rada peļņu gandrīz dubultā neto maksātāju valstu finanšu iemaksu apjomā. Turklāt Rietumeiropas uzņēmumi gūst labumu no ES finansētiem projektu konkursiem Austrumeiropā un šī reģiona ekonomiskās attīstības.

MAKSĀTĀJI UN SAŅĒMĒJI: ES BUDŽETS

DARBĪBAS BUDŽETA BILANCE (EUR mljrd., 2015)

DARBĪBAS BUDŽETA BILANCE (kā % no nacionālā kopienākuma)

Avots: Eiropas Komisija © FT

ES budžeta pārvaldība

2021.-2027. G. SARUNU PAGAIDU GRAFIKS

Avots: DG REGIO

1 Priekšlikumi un finansēšana

Eiropas Komisija pirms katra budžeta perioda (ik pēc septiņiem gadiem) ierosina jaunus ES fondu pārvaldības noteikumus. Tie nosaka, kuri projekti atbilst prasībām. Kad ES Padome un Eiropas Parlaments ir pārrunājuši noteikumus un vienojušies par tiem, EK ar dalībvalstīm apspriež, kā tiks iztērēti fondi.

2 Plānošana

Dalībvalstis ar Eiropas Parlamentu apspriež noteikumus, kas nosaka fondu izmantošanu. Kad noteikumi ir apstiprināti, dalībvalstis Eiropas Komisijai iesniedz partnerības līguma projektu - atsauces dokumentu, kurā izskaidrota to stratēģija un ieguldījumu prioritātes - un darbības programmas, kas tiks finansētas. Ja kāda dalībvalsts ministrija ir arī vadošā iestāde, tā piedalās diskusijās par darbības programmām.

3 Programmu un projektu īstenošana

Vadošā iestāde ir tā iestāde, kas atbild par ES fondu pārvaldību un īstenošanu. Tā var būt ministrija, reģionāla iestāde, pašvaldība vai cita publiska vai privāta iestāde, ko nominējusi un apstiprinājusi kāda dalībvalsts. Vadošās iestādes ar EK apspriež katras darbības programmas saturu un nodrošina, lai ES fondu atbalstītie projekti atbilstu programmas prioritātēm un ievērotu ES likumus. Tās arī izvērtē programmas sniegumu.

4 Uzraudzība

Uzraudzības komitejās ir iekļauti sociālie partneri, pilsoniskā sabiedrība un reģionālās iestādes, un tās nodrošina ES fondu programmu pienācīgu īstenošanu. Uzraudzības komitejām ir pieejama tieši iegūta un aktuāla informācija par programmām, tās var apstrīdēt programmu izvērtējumu un ierosināt veikt revīziju un izmaiņas. Tās arī var apstrīdēt bīstamus projektus, ko finansē no ES fondiem.

**PĀRSTĀVJI:
VALDĪBAS
IESTĀDES, SOCIĀLIE
PARTNERI**

Kohēzijas politika ir ilgtspējīgu ieguldījumu nākotne

€378

miljardi eiro vai apmēram 30 %

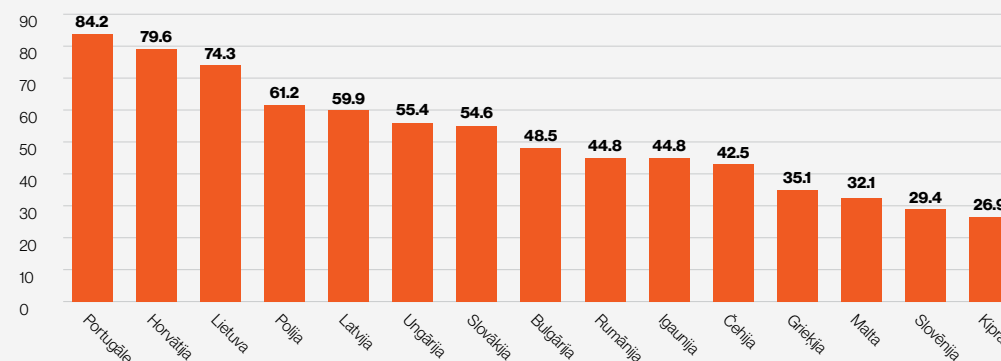
Nākotnes **kohēzijas politika**, kuras budžets uz nākamajiem septiņiem gadiem ir 378 miljardi eiro, būs lielākā ES investīciju politika, kas veido **apmēram 30 % no kopējā budžeta**.

Kohēzijas politika ir ekonomiskās solidaritātes izpausme dažādu ES reģionu starpā un ir sevi apliecinājusi kā katalizators cīņā pret klimata pārmaiņām. Tās loma publisko ieguldījumu veidošanā, jo īpaši Centrālajā un Austrumeiropā, ir izšķiroša: **kohēzijas politika vidēji veido 41 % no visiem publiskā sektora ieguldījumiem Centrālās un Austrumeiropas valstīs**.

15 VALSTIS AR AUGSTĀKO DAĻU PUBLISKAJOS IEGULDĪJUMOS, KO LĪDZFINANSĒ ES BUDŽETS

% UZ DALĪBVALSTI

Avots: www.europa.eu

Lūk, daži kohēzijas politikas finansējuma avoti:

- Eiropas Reģionālās attīstības fonds (ERAF) (200 miljardi eiro),
- Kohēzijas fonds (43 miljardi eiro),
- Eiropas Sociālais fonds Plus (ESF+) (87 miljardi eiro),
- REACT-EU (47,5 miljardi eiro).

Tiek paredzēts, ka šajā periodā (2021.–2027.) Kohēzijas fonds un ERAF klimata un vides projektos ieguldīs vismaz 101,5 miljardus eiro, vairāk nekā 30 % no visiem kohēzijas politikas fondiem.

Lieliski kohēzijas politikas fondu darbī- bas piemēri

Saules enerģija Latvijas siltumapgādē

2019. gadā Salaspilī atklāja pirmo liela mēroga – 1720 saules kolektoru – parku. Šo projektu atzina par labāko praksi, dekarbonizējot centralizētās siltumapgādes sistēmas un izmantojot saules termālo enerģiju, kā arī nodrošinot enerģijas monitoringa datus. No projektā ieguldītajiem 8,78 miljoniem eiro “Salaspils Siltums” 2,73 miljonus eiro saņēma kā Kohēzijas fonda līdzfinansējumu specifiskajā atbalsta mērķī “Veicināt energoefektivitāti un vietējo AER izmantošanu centralizētajā siltumapgādē”. Saules kolektoru sistēma Salaspilī ir piesaistījusi plašu sabiedrības interesi un starptautisku atzinību, kā arī ieguvusi Latvijas Gada balva *Grand Prix*.

Reģionālā attīstība ar ES fondiem Rumānijā

Čuguda ir maza pilsēta Rumānijas rietumu daļā, tomēr valsti tā ir labi pazīstama kā kopiena, kurā ir visvairāk Eiropas fondu investīciju. Līdz šim dažādos projektos ir tikuši ieguldīti 27 miljoni eiro. Visi ceļi ir asfaltēti, arī lauku ceļi, kas savieno pilsētu ar apkārtējiem ciemiem un lauku saimniecībām. Ir uzbūvēti arī ūdensapgādes un kanalizācijas tīkli un ierīkota rūpnieciskā zona, kas kopienai sagādājusi gandrīz tūkstoš darbavietu. Publiskajam apgaismojumam un ēkām elektrību pilnībā iegūst no atjaunojamiem energoresursiem. Bet tas vēl nav viss – kopienā par Eiropas naudu ir uzbūvēts arī jauns veloceļiņš, visās publiskajās telpās ierīkots bezmaksas bezvadu internets un modernizēti parki.

Photo credit: Office of the Plenipotentiary of the Government for the Development of the Civil Society, 2020

Partnerības atbalsts Slovākijā

Gadiem ilgi pilsoniskās sabiedrības eksperti ir piedalījušies ES fondu plānošanā un uzraudzībā, negūstot pienācīgu atzinību, sistematizāciju, sadarbību un finansiālu atbalstu. Taču kopš 2017. gada Slovākijā partnerības projekti ir spējuši koordinēt un atbalstījuši valsts iestāžu oficiālo darbību, piemēram:

- savedot kopā ministrijas ar ekspertiem un ieinteresētajām pusēm no reģioniem;
- līdzdarbojoties darbības programmu uzraudzībā un praktiskajā ieviešanā;
- veidojot darba grupas, analīzes un aptaujas, lai uzlabotu projektu konkursus;
- uzlabojot oficiālos noteikumus un nosacījumus, piem., pilsoniskās sabiedrības pārstāvju ES fondu sistēmā kandidātu izvirzīšanas mehānismu.

Taisnīgas pārejas fonds

Taisnīgas pārejas mehānisms

€17,5 mljrd.

Taisnīgas pārejas fonds

€45 mljrd.

InvestEU Taisnīga pāreja

€30 mljrd.

EIB aizdevumi

Ierosinātais taisnīgas pārejas mehānisms sastāvēs no fonda ar 17,5 miljardiem eiro (1. pīlārs), InvestEU taisnīgas pārejas shēmas, piesaistot 45 miljardus eiro (2. pīlārs), un publiskā sektora aizdevumu mehānisma Eiropas Investīciju bankā, piesaistot 25 līdz 30 miljardus eiro ieguldījumos (3. pīlārs).

Lai gan tā apjoms ir ierobežots, Taisnīgas pārejas fondam (TPF) var būt spēcīga ietekme uz kopienām un teritorijām, kas saskaras ar energosistēmas transformācijas negatīvo ietekmi.

ES likumdevēji vēl apspriež Taisnīgas pārejas fondu, bet tā mērķis ir skaidrs: tam jāatbalsta uz nākotni vērsti projekti, kuros neizmanto fosilo kurināmo un kam būs pozitīva ietekme vietējā līmenī. Šajā lappusē sniegtos piemērus varētu atkārtot citur, izmantojot TPF.

Photo credit: www.mtskoc.hu

Ģeotermālā un fotoelementu attīstība Ungārijā

Miškolcas pašvaldība ar ES struktūrfondu līdzfinansējumu bijušās rekultivētās izgāztuves vietā uzcēla jaunu fotoelementu spēkstaciju ar 1 MW jaudu. Tā spēj saražot enerģiju septiņām pašvaldības ēkām un ļauj vietējai siltumapgādes sistēmai darboties ar atjaunojamo enerģiju. Šis ir viens no pirmajiem gadījumiem Ungārijā, kad pašvaldība var patērēt pašas ražotu elektrību ēkās, kas atrodas ārpus ražošanas vietas, izmantojot esošo elektrotīklu. Projektā apvienoti ieguvumi no tipiskām maza mēroga fotoelementu sistēmām (maksimums 50 kW; netiek izmantota pilnīgi jauna vieta, ražošana pašpatēriņam) un liela mēroga saules spēkstaciju (500 kW+) efektivitātes. ES fondus (Enerģijas un vides darbības programmā) izmanto arī (2013.-2020.), lai vietējā siltumapgādes sistēma, kas atkarīga no fosilā kurināmā, līdz 2030. gadam pārietu uz biogāzes, biomasas, ģeotermāliem un saules enerģijas avotiem.

Rūpniecības radīto rētu dziedēšana Polijā

Silēzijas pilsēta Bitoma ir ieguvusi jaunas atpūtas vietas, atgūstot, pārprofilējot un atdzīvinot gandrīz 30 hektāru degradētu rūpniecības platību Bitomkas upes ielejā. Tagad šajā apgabalā atrodas ārtelpu sporta aprīkojums, ritenbraucēju un gājēju ceļi un futbola laukumi. Tur esošos augus nopļāva, iestādīja jaunus kokus un izveidoja zaļo zonu, piešķirot šai vietai gandrīz dabisku veidolu. Bitomkas upes ielejas degradācija notika jau 19. gs., kad šajā apgabalā sākās ogļu un metāla rūdas ieguve. Tagad te var atpūsties Bitomas iedzīvotāji. Dabas atjaunošana izmaksāja 25,2 miljonus zlotu, no kuriem 21,4 miljonus piešķīra ES no Kohēzijas fonda.

Augšējās Silēzijas pilsētu pamatprogramma un Valbžihai pilsētas atdzīvināšana Polijā

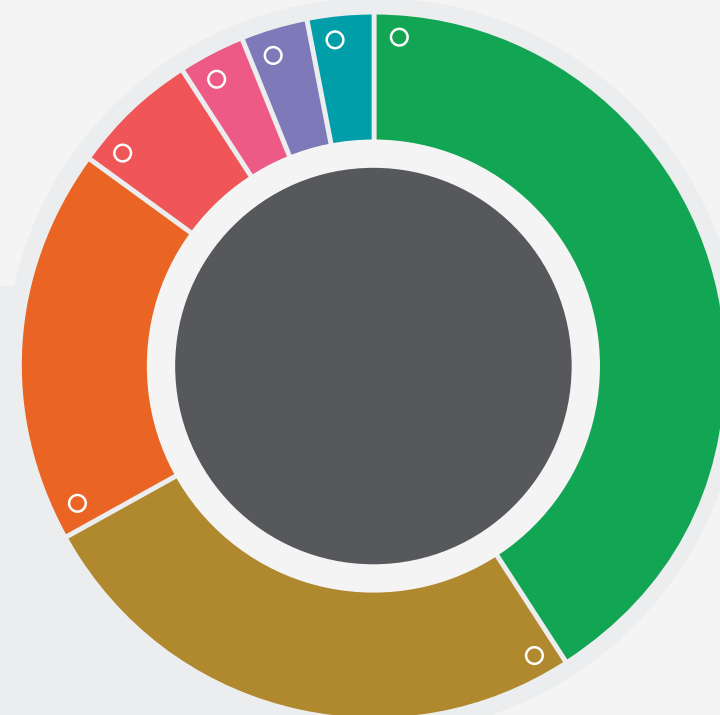
Silēzijas pilsētu programma sastāv no deviņiem programmu aizdevumiem pašvaldībām Silēzijas reģionā: Katowicei, Glivicei, Dombrovai Gurņičai, Rudai Slonskai, Sosnowecai, Hožuvai, Tihi, Ribņikai un Bitomai. EIB aizdos līdz pat 655 miljoniem eiro projektiem, kuru kopējais apjoms ir 1,5 miljardi eiro. Programmu aizdevumu mērķis ir atbalstīt pašvaldību infrastruktūras modernizāciju un pilsētu attīstību atbilstīgi vietējās attīstības stratēģijām, ko pieņēmušas iesaistītās pašvaldības. Kopš 2016. gada programma ir atbalstījusi vietējā transporta projektus, skolu būvniecību un jau esošo ēku energoefektivitāti, energotaupīgu ielu apgaismojumu, pilsētas autobusu pirkšanu, parku un pieminekļu atjaunošanu, ieguldījumus ūdens un atkritumu sektoros, veselību un sociālos mājokļus.

Eiropas Stratēģisko investīciju fonds (ESIF) atbalstīja Valbžihai pilsētas revitalizācijas programmas aizdevumu 30 miljonu eiro vērtībā ar 0,56 procentu likmi. Tajā ietilps gandrīz 60 investīcijas pilsētā, tostarp kultūrvietas un tūrisma vietās, sociālajos mājokļos, skolu un citu publisko ēku modernizācijā un energotaupīgā ielu apgaismojumā.

Eiropas Investīciju banka

EIB DARBĪBA KLIMATA JOMĀ ES 2019. G.

- 41% Ilgtspējīgs transports
- 26% Energoefektivitāte
- 18% Atjaunojamās enerģijas sistēmas
- 6% Pētījumi, izstrāde un inovācijas
- 3% Cits
- 3% Pielāgošanās klimata pārmaiņām
- 3% Atkritumu un notekūdeņu siltumnīcefekta gāzu samazināšana
- 0% Apmežošanas un mežu pārvalde

EIB, ES publiskā sektora banka, kas pieder visām dalībvalstīm, vismaz ceturto daļu savu ikgadējo kredītu ir izsniegusi projektiem, kas palīdz samazināt klimata pārmaiņas vai tām piemēroties. Šī proporcija turpmāk vēl palielināsies, jo banka **nesen paziņoja, ka tā līdz 2025. gadam paplašinās aizdevumus klimata jomai un vides ilgtspējai līdz vismaz 50 %**. 2019. gadā vairāk nekā 16 miljardi eiro no EIB 55 miljardiem eiro aizdevumiem dažādām darbībām Eiropas Savienībā bija paredzēti rīcībai klimata jomā.

2019. gada novembrī Banka pieņēma jaunu enerģijas kreditēšanas politiku, kas, sākot ar 2022. gadu, burtiski izslēdz fosilā kurināmā projektus no EIB finansējuma. Tā arī izveidoja enerģijas pārejas paketi, kas vērsta uz enerģijas projektiem, lai papildus atbalstītu tās dalībvalstis vai reģionus, kam grūtāk pāriet uz atjaunojamajiem energoresursiem. Šī pakete, kurā iekļauti arī konsultāciju pakalpojumi, pievērsīsies enerģētikas projektiem tajās dalībvalstīs, kas gūst labumu no ES Modernizācijas fonda. Tiek paredzēts, ka līdz 2020. gada beigām EIB

pieņems jaunu Klimata bankas ceļvedi, kas visas EIB darbības pieskaņos Parīzes nolīguma mērķiem.

EIB būs lielākais atsevišķais finanšu partneris **InvestEU**, jaunā ES programmā, kas izveidota, lai panāktu sviras efektu līdz 650 miljardiem eiro privātajiem ieguldījumiem Eiropā no 2021. līdz 2027. gadam. 40 % no tās portfeļa jābūt ieguldījumiem klimata jomā.

Iesaistieties!

Monitoring committee in Latvia
Photo credit: Ministry of Finance of the Republic of Latvia

Lai no ES fondiem gūtu pēc iespējas lielāku labumu, ir svarīgi, lai visas ieinteresētās personas būtu iesaistītas dažādās procesa stadijās. Patiesībā valstu valdībām ir jāseko **partnerības principam** un, pieņemot lēmumus par ES budžetu, jāiekļauj dažādas ieinteresētās puses, kā norādīts **Eiropas rīcības kodeksā attiecībā uz partnerību (N. 240/2014)**. Rīcības kodekss nosaka standartus, kādā veidā visi partneri jāiesaista ES fondu plānošanā, ieviešanā, uzraudzībā un izvērtēšanā. Prasība konsultēties ar partneriem ir izteikta arī **Kopīgo noteikumu regulas 2018/0196 (COD) 6. pantā**.

Ja pienācīgi ievēros partnerības principu, finansētie projekti labāk piemērosies reģiona vajadzībām, finansiāliem šķēršļiem un nākotnes problēmām, tādām kā klimata krīze. Sabiedrības līdzdalība palīdz arī novērst krāpšanu un naudas izšķērdēšanu.

Plānošana

Plānošana ir fāze, kurā valsts izlemj, kā tērēt ES naudu. Pilsoņi var ietekmēt vietējos, reģionālos un pat valsts līmeņa lēmumus un to pieņēmējus, iesakot risinājumus, atbalstot NVO un pieprasot rīkoties atbildīgi.

Valsts līmeņa plānošanas fāzē (kas nākamajam budžetam notiks 2020. un 2021. gadā) valsts iestādes sagatavo un pieņem vairākus svarīgus dokumentus. Parasti tie ir:

- sociālekonomiskā analīze, ar kuru nosaka valsts prioritātes turpmākajā periodā;
- reģionālās attīstības plāni;
- veicinošie nosacījumi, piem., Nacionālie enerģijas un klimata plāni;
- partnerības līgumi;
- darbības programmas.

Katra šī stratēģiskā dokumenta izstrādes laikā ir noteiktas sabiedrības līdzdalības iespējas.

Tomēr, lai spētu ietekmēt gala rezultātus saskaņā ar konkrētām vajadzībām, vajadzīga proaktīva un ilgtermiņa pilsoniskā iesaisti-

šanās. Mēs iesakām šādus soļus, lai efektīvi mobilizētu ieinteresētās puses:

- **agrīna mobilizācija**. Radiet aktīvu dalībnieku kopienu vai koalīciju, kas definē savas prioritātes plānošanas posma sākumā. Tas ļaus pienācīgi plānot, noteikt vajadzības un sadalīt uzdevumus;
- **informācijas vākšana**. Panāciet, lai jūs būtu informēti par atbildīgajām iestādēm, plānošanas procesa laika grafiku un termiņiem. Regulāri sūtiet vēstules varas iestādēm un laicīgi paziņojiet attiecīgajai valsts iestādei, ka esat ieinteresētā puse. Uzmeklējiet kopienas, NVO un uzņēmēju asociācijas, kas var kļūt par partneriem vai pievienoties kopējām iniciatīvām. Lielāka pilsoņu iniciatīva šajā stadijā palielinās iespēju, ka galarezultātā būs pārstāvētas viņu prioritātes; **līdzdalība**. Jēgpilnu piedalīšanos darba grupās un atklātā izskatīšanā var nodrošināt, atrodot un piesaistot atbilstīgus ekspertus, kas jūs atbalstīs. Par šī procesa un iestāžu pieejas trūkumiem var ziņot tieši EK atbildīgajām amatpersonām.

Ieviešana

Projektus ievieš reģionālā līmenī, tā ka jūsu vietējai pašvaldībai vai reģionālajai iestādei ir jāiesniedz, jāizvēlas un jāuzrauga projekti un jānodrošina, lai viss notiek saskaņā ar plānu.

Ja rodas aizdomas, ka fondi tiek izmantoti nepareizi, ziņojiet par to vietējām NVO vai uzraudzības organizācijām. Ja jūsu kopienai, koalīcijai vai pilsoņu iniciatīvai ir pietiekama kompetence, tā var sagatavot uzraudzības ziņojumus vai gadījumu aprakstus un nodot savus atklājumus tieši atbilstīgajām reģionālajām, valsts vai Eiropas iestādēm.

Viens svarīgs piedalīšanās veids ir pārstāvēt savu kopienu darbības programmas uzraudzības komitejā. Kā šīs organizācijas biedram jums būs tiesības balsot un pieeja tiešai un jaunākajai informācijai par programmas un konkrētu projektu ieviešanu. Pusgada pārskatiem jābūt publiski pieejamiem programmu interneta vietnēs. Ministrijas var arī nodibināt pilsoņu darba grupas, lai uzlabotu publiskos uzaicinājumus iesniegt projektu priekšlikumus, ievērojot vietējās vajadzības.

Kļūt par saņēmēju

Ja esat pilsētas mērs, uzņēmējs vai organizācija, kas meklē projekta finansējumu, iespējams, ka jums ir pieejama zināma naudas summa. Ja nezināt, kā pieteikties finansējumam, varat pārbaudīt, vai ir kāda valsts iestāde, kas var jums palīdzēt pārvērst ideju projektā.

Reizēm ministrijas nosaka zināmus ierobežojumus, kādas darbības un saņēmējus var finansēt no konkrētas programmas. Tas var liecināt, ka ministrijai nepieciešams vairāk informācijas no reģioniem, lai radītu pareizos apstākļus labu projektu atbalstīšanai.

Ja saskaraties ar problēmām, mēģinot kļūt par ES fondu saņēmēju, jūs varat sazināties ar NVO, tādām kā *Bankwatch*, vai rakstīt vēstuli tieši atbildīgajām iestādēm. Iespējams, ka varas iestādes labprāt uzlabos nosacījumus pretendentiem, jo īpaši, ja ir maza interese par konkrēto izsludināto konkursu.

Labas partnerības kontrolsaraksts ar pieciem punktiem

Ir būtiski nodibināt labu varas iestāžu un ieinteresēto pušu partnerību, lai nacionālās, reģionālās un vietējās ES finansētās programmas būtu iedarbīgas un ilgtspējīgas. Šis kontrolsaraksts kalpo kā ceļvedis, lai palīdzētu abām pusēm nodrošināt, ka finansējums tiek pārvaldīts labākajā iespējamā veidā.

- 1** Agri plānošanas procesā tiek noteikti atbilstīgie partneri. To starpā var būt rūpniecības uzņēmumi, arodbiedrības, kopienas, vietējās pašvaldības, akadēmiskas iestādes un pilsoniskā sabiedrība (tostarp organizācijas, kuru darbības joma ir vide, ES fondi, sociālā iekļaušana, dzimumu līdztiesība un diskriminācijas novēršana). Tās var partnerībai programmās nominēt vienu jumta organizāciju.
- 2** Uzraudzības komitejās partneri spēj pievienoties procesam agrīnā posmā, tiem laikus paziņo par noteikumiem un informāciju, lai tie varētu sniegt savu ieguldījumu. To pienācīgi izskata, un iesniedzēji saņem atbildi.
- 3** Partneri uzraudzības komitejās iegūst kompensācijas noteikumus, veiktspējas uzlabošanas iespējas un tehnisku palīdzību.
- 4** Partneri pietiekami laicīgi ir iesaistīti programmu plānošanā, ieviešanā, uzraudzībā un izvērtēšanā.
- 5** Vadošā iestāde palīdz – ar apmācību, koordinēšanu, sadarbības tīklu veidošanu un finansiālu ieguldījumu (tehniskās palīdzības veidā) – stiprināt tādu partneru kā mazas pašvaldības, ekonomiskie un sociālie partneri un NVO institucionālo veiktspēju.

CEE

Bankwatch
Network

Sazinies ar mums

<https://bankwatch.org/europeangreendeal>

Publikācijas satura autors ir *CEE Bankwatch Network*.

<https://bankwatch.org/europeangreendeal>

Materiāla izstrādē izmantots Eiropas Savienības finansējums. Publikācijas saturs neatspoguļo Eiropas Savienības oficiālo viedokli.

Publikācijas tulkojumu latviešu valodā

sagatavoja biedrība *Zaļā brīvība*.

Kontaktpersona jautājumiem par

ES fondu plānošanu Latvijā:

Krista Pētersone krista@zalabriviba.lv

Zaļā brīvība